

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งในการสร้างความเจริญก้าวหน้าและแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคม ทั้งนี้เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิตตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีพและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสงบสุขรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงรวมทั้งเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2539)

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาหลังระดับประถมศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจ และความถนัดเพื่อให้แต่ละบุคคลเข้าใจและรู้จักเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม ในขณะที่เดียวกันก็เป็นการศึกษาเพื่อเตรียมตัวในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

โรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นหน่วยงานปฏิบัติการที่มีภาระหน้าที่โดยตรงในการผลิตนักเรียนให้มีคุณภาพตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร การบริหารงานโรงเรียนมัศึกษานับเป็นเรื่องสำคัญที่จะทำให้การจัดการศึกษาระดับมัศึกษามีคุณภาพได้ ซึ่งในการบริหารงานของโรงเรียนนั้นถ้าพึ่งผู้บริหารเพียงคนเดียวไม่สามารถปฏิบัติงานในโรงเรียนให้ลุล่วงไปด้วยดี เพราะฉะนั้นจึงมีความจำเป็นต้องอาศัยผู้ร่วมงานเป็นกำลังคอยช่วยเหลือ ผู้บริหารโรงเรียนต้องรู้เทคนิควิธีการบริหารงานโดยเฉพาะการบริหารงานบุคคลเพราะบุคลากรนับเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในโรงเรียน ดังที่ สมพงษ์ เกษมสิน (2526) กล่าวไว้ว่า "ทรัพยากรพื้นฐานสำหรับการบริหาร คือ คน เงิน วัสดุสิ่งของและวิธีการจัดการ ในบรรดาปัจจัยเหล่านี้ คน นับว่ามีความสำคัญที่สุด ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องสามารถควบคุมคนซึ่งมีอยู่อย่างมากมายในองค์กรให้ได้" จะเห็นได้ว่าการควบคุมคนเพื่อให้ทำงานนั้นเป็นเรื่องที่ผู้บริหารจะต้องกระทำอย่างร่วมแรงร่วมใจนั้นเป็นเรื่องสำคัญกว่าการควบคุมคนให้ทำงานเท่านั้น ซึ่งผู้บริหารต้องมี "อำนาจ" เป็นเครื่องมือสำคัญ ดังที่ Stogdill (1974) กล่าวไว้ว่า "นักปรัชญาทั้งหลายได้อธิบายว่า การที่บุคคลคนเดียวสามารถควบคุมกลุ่มคนหรือบุคคลอื่นได้เพราะบุคคลนั้นมีอำนาจ"

การบริหารงานในโรงเรียนก็เปรียบเสมือนการบริหารงานในองค์กรเพราะ “เมื่อเราพิจารณาภาระหน้าที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งระบบแล้วจะเห็นว่าโรงเรียนมัธยมเป็นองค์กรทางการศึกษาที่มุ่งประโยชน์ต่อชุมชนหรือเรียกว่าองค์กรที่ให้บริการแก่ชุมชนนั่นเอง” (สุภาภรณ์ ศรีหาพลและกล้า ทองขาว, 2524) ในการบริหารงานองค์กรนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องใช้อำนาจเพื่อให้บุคลากรในองค์กรทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์เช่นเดียวกัน ดังที่ อรุณ รักรธรรม (2526) กล่าวไว้ว่า “ผู้ที่สนใจศึกษาขององค์กรกับการบริหารไม่อาจหลีกเลี่ยงประเด็นเกี่ยวกับอำนาจและอิทธิพลได้เพราะอำนาจและอิทธิพลเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการควบคุมและผลักดันการดำเนินการต่าง ๆ ภายในองค์กรให้เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของผู้บริหารและองค์กร” ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีอำนาจเพื่อควบคุมให้บุคคลอื่นเชื่อฟังและ/หรือปฏิบัติตามคำสั่ง (สุชาติ กรเพชรปราชญ์, 2526) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ McClelland และ Burnham (1975) ที่ว่า “บุคคลที่เป็นผู้บริหารที่ดีนั้นจะต้องมีความต้องการอำนาจเพราะผู้บริหารเพียงคนเดียวไม่สามารถที่จะทำงานทั้งหมดขององค์กรให้สำเร็จลุล่วงไปได้แต่จะต้องบริหารงานเพื่อให้อื่นๆทำงานเพื่อองค์กร ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีอำนาจเพราะฉะนั้นอำนาจจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเป็นผู้นำส่วนการเป็นผู้นำที่จะใช้อำนาจอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้นำแต่ละคน”

อำนาจไม่ใช่เป็นคุณสมบัติของบุคคลหรือไม่ใช้ลักษณะของบุคคลและบุคคลไม่สามารถเป็นเจ้าของอำนาจได้ เพราะอำนาจเกิดจากบุคคลใดบุคคลหนึ่งไม่ได้แต่อำนาจจะต้องเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทั้งสองฝ่ายคือผู้ใช้อำนาจและผู้ยอมรับอำนาจซึ่งสอดคล้องกับที่ Lawless (1972) กล่าวไว้ว่า “แท้จริงแล้วอำนาจจะเกิดจากบุคคลใดบุคคลหนึ่งฝ่ายเดียวไม่ได้ หากแต่อำนาจนั้นจะต้องเกิดจากความสัมพันธ์ของบุคคลสองฝ่ายคือ ผู้ใช้อำนาจและผู้ถูกใช้อำนาจหรือผู้ยอมรับอำนาจนั้น”

ในการอำนวยการหรือสั่งการใดๆก็ตามผู้บริหารต้องใช้อำนาจกับผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานทุกอย่างให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรที่ตั้งไว้ซึ่งหากผู้บริหารใช้อำนาจได้อย่างเหมาะสมกับการยอมรับของผู้ถูกใช้อำนาจหรือผู้ใต้บังคับบัญชาก็ย่อมสามารถทำให้ผู้ร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานด้วยความเต็มใจอันจะส่งผลดีต่อประสิทธิภาพของหน่วยงานและการใช้อำนาจก็จะเกิดประโยชน์สูงสุด ดังที่ อุทัย หิรัญโต (2525) ได้กล่าวไว้ว่า “ผู้บังคับบัญชาแต่ละคนจะมีอำนาจปกครองบังคับบัญชาตามกฎหมายหรือที่เรียกว่า อำนาจในการสั่งการ แต่อำนาจดังกล่าวเป็นเพียงการรับรองหรือยืนยันว่าผู้บังคับบัญชามีสิทธิที่จะใช้อำนาจตามตำแหน่งได้ชอบธรรมเท่านั้นการใช้อำนาจการปกครองบังคับบัญชาจะสัมฤทธิ์ผลแค่ไหนหรือจะสามารถทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาร่วมมือร่วมใจมากน้อย

เพียงโดยอ้อมขึ้นอยู่กับตัวผู้ใช้อำนาจเองและท่าทีของผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นสำคัญ ถ้าผู้ใต้บังคับบัญชามีท่าทีไม่ยอมรับสภาพแห่งการบังคับบัญชาอำนาจหรือสิทธิที่มีอยู่ก็ไม่สามารถใช้ให้เกิดผลอันไพศาลได้ตรงกันข้ามแม้จะไม่มีอำนาจและสิทธิอย่างเป็นทางการแต่ถ้าผู้ใต้บังคับบัญชาเคารพนับถือและจงรักภักดีก็ยอมจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีท่าทีเป็นประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวมได้ไม่น้อยกว่าการมีอำนาจและสิทธิตามกฎหมาย”

ในโรงเรียนมัธยมศึกษาผู้นำที่มีอำนาจคือผู้บริหารโรงเรียนซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานเพื่อควบคุมบุคลากรในสถานศึกษาให้ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการที่ได้กำหนดขึ้น ถ้าผู้บริหารโรงเรียนใช้อำนาจกดขี่บังคับมากเกินไปจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความคับข้องใจ ก้าวร้าว ไม่พอใจก็จะทำให้เกิดการต่อต้านขึ้น ความไม่สงบสุขก็จะตามมาหรือถ้าผู้บริหารใช้การปล่อยตามใจผู้ใต้บังคับบัญชามากเกินไปถ้าผู้ใต้บังคับบัญชาขาดความรับผิดชอบ การดำเนินงานของโรงเรียนนั้นก็จะไม่บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ (ประทุม แป้นสุวรรณ, 2522)

โดยปกติบุคคลสามารถใช้แรงจูงใจเพื่อก่อให้เกิดอำนาจและใช้อำนาจไปสู่การกระทำ แต่ขนาดและระดับการจูงใจของแต่ละคนมีความแตกต่างกันทำให้การใช้อำนาจและการกระทำแตกต่างกันด้วย ผู้นำที่มีประสิทธิภาพจะรู้ว่าบุคคลประเภทใดควรจะใช้วิธีจูงใจอย่างไรจึงจะทำให้เขายอมทำตาม (เสนาะ ดิยาวีร์, 2535) ดังนั้นการใช้อำนาจประเภทต่าง ๆ จึงเปรียบเสมือนการใช้การจูงใจซึ่งขึ้นอยู่กับผู้บริหารแต่ละคนในการเลือกใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะของผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีความแตกต่างกันตามสายงานการบังคับบัญชา ผู้บริหารโรงเรียนจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องแสวงหาอำนาจอื่น ๆ มาสนับสนุนอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่แล้วให้เป็นประโยชน์ในการทำงานมากยิ่งขึ้น (รสสุคนธ์ พหลเทพ, 2527)

เขตการศึกษา 12 ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอาณาเขตครอบคลุม 8 จังหวัด คือ จังหวัด ชลบุรี จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ตราด นครนายก ระยอง ปราจีนบุรีและสระแก้ว มีพื้นที่ทั้งหมด 3,621,319 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตพัฒนาอุตสาหกรรม (Eastern Seaboard) มีนิคมอุตสาหกรรมและธุรกิจเกี่ยวกับอุตสาหกรรมเกือบทุกจังหวัดซึ่งนำความเจริญทางด้านเทคโนโลยีและอาชีพมาสู่ภูมิภาคนี้ จึงมีส่วนทำให้สภาพเศรษฐกิจค่อนข้างดีและเกิดสังคมเมืองมากขึ้น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสถานศึกษาทุกระดับและทุกประเภทมีการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อการปรับตัวและสนองความต้องการด้านแรงงานของภูมิภาคนี้ (สำนักงานพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 12, 2539: 1-4) ซึ่งการขยายตัวของประชากรในแต่ละจังหวัดเป็นไปอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะการขยายตัวในภาคอุตสาหกรรมที่ส่งผลให้มีการอพยพแรงงานเข้ามาสู่ภูมิภาคนี้มากขึ้นทำให้การจัดการศึกษาเพื่อ

รองรับจำนวนเด็กที่ย้ายติดตามผู้ปกครองมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นด้วยโดยเฉพาะการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่นอกจากเป็นการสร้างเสริมคุณภาพของเยาวชนแล้วยังเป็นการจัดการศึกษาสำหรับเยาวชนที่ออกไปเป็นแรงงานอีกด้วย โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 12 จึงต้องมีการขยายปริมาณการดำเนินงานของโรงเรียนออกไปเพื่อสนองความต้องการดังกล่าวและจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้นทำให้โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 12 ซึ่งรับผิดชอบในการจัดการศึกษาในระดับนี้ประสบปัญหาในการปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียนเนื่องจากงบประมาณมีจำนวนจำกัดเกิดการขาดแคลนครุทำให้ครูต้องทำงานมากกว่าปกติส่งผลให้ครูขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานและทำให้การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนลำบากมากยิ่งขึ้น

สภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานซึ่งเน้นความสำคัญด้านสัมพันธภาพระหว่างผู้บริหารกับครูอาจารย์ในโรงเรียนที่จะผลักดันให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ และสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่เกิดปัญหา คือการใช้อำนาจของผู้บริหารในการบริหารงานในโรงเรียนภายใต้เงื่อนไขข้อจำกัดของทรัพยากร เวลา และสถานการณ์ต่างๆได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

ด้วยเหตุผลของความสำคัญของการใช้อำนาจในการบริหารงานภายในโรงเรียนซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานโดยส่วนรวม ประกอบกับยังไม่มีผู้ใดทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้อำนาจของผู้บริหารตามการรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 มาก่อน ผลการศึกษาจะช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาได้ทราบถึงแนวทางการใช้อำนาจประเภทต่างๆที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นอันจะเป็นผลดีต่อการปฏิบัติงานตามภารกิจหลักของผู้บริหารในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหารตามการรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้อำนาจของผู้บริหารตามการรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12

สมมติฐานการวิจัย

การใช้อำนาจของผู้บริหารตามการรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12
2. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาการใช้อำนาจตามแนวคิดของ French และ Raven (1968) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ
 - 2.1 อำนาจการให้คุณ
 - 2.2 อำนาจการให้โทษ
 - 2.3 อำนาจอันชอบธรรม
 - 2.4 อำนาจอ้างอิง
 - 2.5 อำนาจความเป็นผู้เชี่ยวชาญ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ หรือผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว
2. ผู้ช่วยผู้บริหาร หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ได้แก่ ผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หรือผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว

3. อาจารย์ หมายถึง ผู้ที่เป็นข้าราชการครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่สอนในรายวิชาต่างๆให้แก่ นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12

4. อำนาจ หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่ทำให้บุคคลอื่นยอมปฏิบัติตาม ได้แก่ อำนาจการให้คุณ อำนาจการให้โทษ อำนาจอันชอบธรรม อำนาจอ้างอิง อำนาจความเป็น ผู้เชี่ยวชาญ

4.1 อำนาจการให้คุณ หมายถึง การที่บุคคลอื่นยอมปฏิบัติตามผู้อื่นเพราะผู้ที่เขายอมปฏิบัติตามนั้นสามารถจะให้สิ่งตอบแทน เช่น สิ่งของ ความพอใจ ความสุขใจและความ มีเกียรติ

4.2 อำนาจการให้โทษ หมายถึง การที่บุคคลอื่นยอมปฏิบัติตามผู้อื่นเพราะผู้ที่เขายอมปฏิบัติตามนั้นสามารถจะให้โทษแก่เขา เช่น ตัดเงินเดือน ต่ำหนี่ สับเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่

4.3 อำนาจอันชอบธรรม หมายถึง การที่บุคคลอื่นยอมปฏิบัติตามผู้อื่นเพราะผู้ที่เขายอมปฏิบัติตามนั้นมีสิทธิอันชอบธรรมตามกฎหมาย ตามวัฒนธรรม และตามโครงสร้างทางสังคม เช่น เป็นผู้บังคับบัญชาตามกฎหมาย เป็นผู้อาวุโส เป็นบุคคลที่สังคมยอมรับ

4.4 อำนาจอ้างอิง หมายถึง การที่บุคคลอื่นยอมปฏิบัติตามผู้อื่นเพราะผู้ที่เขายอมปฏิบัติตามนั้นมีความเป็นพวกเดียวกันหรือมีความเหมือนกันกับเขาหรือเป็นบุคคลที่เขามีความประทับใจปรารถนาที่จะเป็นพวกเดียวกันหรือเหมือนกัน เช่น เป็นญาติ เป็นพี่น้อง เป็นเพื่อนสนิท เป็นคนสังกัดเดียวกัน มีทัศนคติเหมือนกัน

4.5 อำนาจความเป็นผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง การที่บุคคลอื่นยอมปฏิบัติตามผู้อื่นเพราะผู้ที่เขายอมปฏิบัติตามนั้นเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญอย่างมากในเรื่องใดเรื่องหนึ่งและเขายอมรับนับถือในความรู้ความสามารถของบุคคลนั้น

5. การใช้อำนาจ หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงปริมาณการใช้ อำนาจประเภทต่างๆของผู้บริหารในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการภายในขอบเขตความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับผู้ช่วยผู้บริหารและอาจารย์

6. เขตการศึกษา 12 หมายถึง เขตการศึกษาที่ครอบคลุมจังหวัดต่างๆจำนวน 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี ระยอง และสระแก้ว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการใช้อำนาจของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12
2. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการใช้อำนาจของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 จำนวน 177 คน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 จำนวน 708 คน อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 จำนวน 7,959 คน รวมประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 8,844 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1.2.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางเลขสุ่มของ Krejcie และ Morgan (1970: 608) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 123 คน จากประชากรทั้งหมด 177 คน กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 248 คน จากประชากรทั้งหมด 708 คน กลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์จำนวน 367 คน จากประชากรทั้งหมด 7,959 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 738 คน

1.2.2 เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างจากการเทียบสัดส่วนของผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์เป็นรายจังหวัดแล้วจึงนำจำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละจังหวัดมาเทียบสัดส่วนเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นรายอำเภอแล้วทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยการจับสลาก

1.2.3 การจับสลากโดยการเขียนหมายเลขของโรงเรียนเท่าจำนวนประชากรในแต่ละอำเภอแล้วจับสลากเท่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คิดเทียบสัดส่วนไว้เป็นรายอำเภอทั้งกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์ทำเช่นเดียวกัน

1.2.4 เมื่อจับสลากได้หมายเลขตรงกับโรงเรียนใดก็เลือกผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์โรงเรียนนั้นเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ

ตอนที่ 2 การใช้อำนาจของผู้บริหารตามการรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า

3. การสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย

3.1 ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยโดยการสร้างข้อคำถามแล้วนำเสนอข้อคำถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาความตรงของเนื้อหาและตรวจสอบสำนวนภาษาที่ใช้

3.2 นำแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำและดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือเพื่อขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงอธิบดีกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการและผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด 8 จังหวัด เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล หลังจากนั้นส่งหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยไปยังผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์พร้อมส่งซองปิดแสตมป์จำหน่ายของถึงผู้วิจัยไปด้วย เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามที่ตอบแล้วส่งคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติดังนี้

5.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจากแบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

5.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้อำนาจของผู้บริหารตามการรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยรวม (\bar{X}_p) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวม (S.D.)

5.3 เปรียบเทียบการใช้อำนาจของผู้บริหารตามการรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way Analysis of Variance) หรือ F –test (ANOVA)

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการคำนวณค่าทางสถิติ โดยอาศัยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ SPSS/PC+ (Statistical Package for the Social Science / Personal Computer) ของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

6. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตาราง และแผนภูมิประกอบคำบรรยาย

ลำดับชั้นในการเสนอผลการวิจัย

รายงานการวิจัยเสนอเป็นบทตามลำดับดังนี้

บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่ได้รับ วิธีดำเนินการวิจัย และลำดับชั้นในการเสนอผลการวิจัย

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับอำนาจ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 การสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

รายการอ้างอิง

ภาคผนวก

ประวัติผู้วิจัย